

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.

Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Буковинські відносини.

Економічне і соціальне положення краю.

I.

Крім цікавої і поучаючої наради над справами шкільними Буковини, з якої ми вже здали справу, вела ся ще минушого тижня в буковинським соймі не менше поучаюча нарада над справою господарства краєвого і зміною права виборчого до буковинського сойму. В нараді над господарством краєвим дуже важна була промова ректора університету Рошмана Гербурга, подаючи ширший погляд на економічне і соціальне положення краю, і промова г-р. Гоеса, котрою увімнув волосків дідичів, щоби почували ся до більших обов'язків супротив краю. Наслідок тих двох промов був такий, що рішено зложити анкету для нарад над господарськими і суспільними справами краю.

До основної зміни права виборчого до бук. сойму волоска більшість не допустила. На Буковині до сойму є лиш три курії виборчі. А др. Рот поставив — як ми вже писали — внесення на заведене четвертої курії (на спосіб п'ятої курії до ради державної) і безпосереднього тайного голосованя (не через виборців, а просто і в тайні на самих послів). За тим внесенням промавляли ще др. Стоцький і Тітінгер, а против него говорили Мустаца і справоздавець Вольчинський. Волоскі зацфанці дідичі боять ся зміни такої, яку радив Рот, Стоцький і Тітінгер, бо могли би на будуче значно стратити свій вплив, отже 16 голосами против 7 відкинули се внесення. Найсумнішим об'явом притім було то, що разом з волоскними дідичами голосували Волян і Тиміньський, посла бідного руского народу, котрий не має найменшого інтересу в тім, щоби підпирати волоскних дідичів на свою власну погубу.

Вкінці ухвалено в тій справі завести лиш таку зміну, що має ся розширити права виборчі громад міських і сільських зниженем цензусу (втяг-

ненем до голосованя і сеї третьої частини найбільшійших податників, що доси не мали права голосувати) — але на заведене тайного безпосереднього голосованя волоска більшість разом зі своїми двома рускими прихвостнями не згодила ся. І ті люди мають смілість показувати на зацфане галицької польської шляхти і її прихвостнів, як на щось незвичайне!...

Подавши оттак справу з подій буковинського сойму в минушій тижни вернім до наради над господарством краєвим, до промов ректора Рошмана і г-р. Гоеса.

Промова посла ректора Рошмана.

Я хотів би звернути вашу увагу на деякі справи, що взагалі обходять господарство краєве. Господарські і суспільні відносини нашого краю лихі: в самім нашім рільництві дуже великі несправильності. Наш край більше рільничий, як котрий иньший. Але спосіб управи рилі у нас і на малих і великих посілостях далеко не відповідний, н. пр. годівля худоби зовсім занедбана. Тому я дуже радо годжу ся з внесенем п. Пігуляка в справі хову нових овець. Край з таким бідним населенем, як Буковина, потребує більше хову овець, як иньший край. Коли селянин за дорогої гроші на торзі купує собі драгину одежу, то з того для него виходить тільки велика шкода. Єму далеко користнійше мати свої вівці, і з їх вовни робити собі добру одежу. І то не лише з причин економічних, але і соціальних. Бо чим менша посілість, тим менше роботи, тим більше свобідного часу і більше похощености до дармованя (зовсім справедливо!) Коли-ж нарід сам годує вівці, то не лише щадить багато грошей, але й не тратить дармо часу, має дома роботу — а о сеж іде! Чи до хову найліпше надає ся вівця, яку радить п. Пігуляк, не знаю, бо ховом худоби не займав ся; але думаю, що фризійські вівці привичні більше до вовного підсоня, а наш край гористий. Всеж таки справа піднесена п. Пігуляком, дуже важна. Позвольте мені тепер, панове, порушити

зовсім отверто кілька важних господарських і суспільних справ краєвих. Ледви в котрім иньшійм краю стрічають ся такі скрайности, як у нашім. В Буковині пересічно на один квадратний кілометр припадає 62 людей; але ми маємо ту околицю; в котрих так густо людей, як н. пр. в Чехії або Саксонії. Так є в повітах Кіцманським і Сторожинецьким. За то в околицях, що припирають до тих повітів, а то на більших посілостях, на один квадр. кілометр не припадає більше як 8 до 13 осіб. Що з того видно? Видко таке, що в деяких околицях накопичило ся людей за багато, а в иньших маємо степи зовсім безлюдні.

Наслідки з того такі, що страшенно роздроблено дрібну посілість; так лиш в сусідній Галичині ще є. І якже на таких малих ґрунтах вести інтензивну господарку? А до того наші селяни не знають ціни часу. Я нігде не бачив селян, що мали би так багато свобідного часу, як наші. Замість продати курку в селі, мужик несе єї до Чернівців, продає за ту саму ціну, яку і в селі дістав би, пропиває гроші і тратить день. Але в селі він не хотів би тої курки продати! (Так оно справді!)

Кредитом помочи бідним мужикам трудно, бо они его майже ніколи не уживають на поліпшене господарки, лиш на жите або на податки. А й той кредит дістають все лиш на лихву: навіть на 120 процент (Голоси: і на 250 процент!). Нічо дивного; вже в марцо або цвітні не має мужик що їсти; бере кукурузу на борг і платить за ню в осени з лихвою 80 до 150%. А хоче мужик заратувати ся в дворі, то там вправді гроший від него не беруть, але кажуть відробляти, так довго, що се знов лихва і визискуване мужика.

Отже не дивно, що задовжене малих посілостей страшенно зростає. Гіпотечарного довгу має край тепер 36 мільонів. Від року 1874 зросли довги о 244%, коли в иньших краях, де кредитові відносини більше упорядковані, зросли за той час лиш о 152%. Але і гіпотечарні дов-

10

ЗАЛІСЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Дома пан вийт? — спитав Славко голосно, станувши з Дзюбинським перед порогом.

Ніхто не відозвав ся. Аж за хвилину з якогось укла в сінях вийшов чоловік уже старший; сорочка у него на грудях розіпнута і видко космате тіло, так само обгоріле, як лице і руки.

— Слава Йесусу! — привитали ся.

— Слава на віки! Що доброго скажете, панове? — спитав ся вийт. — Прошу ближе.

Дзюбинський оповів, за чим прийшов.

— Ага! ну-ну, добре, — відповів вийт — біда, пане, в селі, велика біда! От, зачекайте, небавом зійде ся старшина, то вам не наоповідають ся. — І протираючи очи, додав ще: — Я троха дрмав собі в холодку; так муха тне, що ні суди Боже перед нею сховати ся.

А в хаті справді гуділо мов у вели-

кім улию; в сінях і на дворі літали цілі рої мух та навзаводи, лізли в очи, сідали на ніс, на лице, так що за хвилину допекли Дзюбинському і Славкові до живого і они вийшли та сіли в тіни під шопою. Пан вийт присів собі коло них; не дуже був охочий до розмови і жмурив нині чогось очи. З пізнішої розмови вийшло, що він вчера був на хрестинах та пізно в ніч забавив ся.

З шоши доходила якась немила воня і Дзюбинський і Славко не могли спершу вгадати, що се.

— Що ви там маєте в шоші, що так чути? — спитав вкінці Славко.

— Та от, староство прислало бочку якогось квасу; троха з него виляло ся, — так чути, що мені ціле обійсте заповітрило. То, каже, на слабість має бути.

Тоді і Славко і Дзюбинський здогадали ся, що то кислота карболева і вже тепер зовсім добре розпізнавали єї по запаху. А вийт говорив дальше:

— Не знаю, чи то людям на випадок давати пити, чи зливати їх? От не мала баба клопоту та ще зі слабостію!

Оба панове замітили се зараз, що вийт ніколи не називав холери по імені.

— А ви єї не боїте ся? — питав ся

Дзюбинський та настрашеними очима дивив ся на велику гноївку недалеко хати, з котрої душна пара так і піднімала ся в гору та розносила стаєнну воню довкола.

— А чого бояти ся! — казав вийт, позіхнувши голосно на весь рот. — Кому Бог судив вмерти, той умре чи на ту чи на яку иньшу слабість.

Славкові нагадала ся притім мамоволі бабуся Клявдзя зі своїми словами зовсім такими самими, як вийтові, і він усміхнувся незначно.

— А порядки в селі ви вже поробили? — питав ся урядник.

— Які порядки? — дивувався вийт. — А от, чи гноївки позасипували. Керницькі понаправляли?

— А чого гноївки засипувати? Добре староству наказувати!... Гною треба — то хліб. А керницькі які були, такі є, нема чого направляти.

Дзюбинському прийшла, на думку та керниця, що він бачив єї при дорозі, коли йшов сюди. Оцимоване єї сягало ледви кілька палів понад землю; довкола неї було повно болота, а в болоті повно сїна; певно віз ту перевернув ся і багато сїна застрягло в болоті та гнило разом з торіч-

ги на більших посіах зросли від 1874 року о 17 мільонів, т. е. о 71%. Такі відносини довго не можуть тягнути ся; мусять довести до руїни цілого краю.

Що до особистого кредиту (не на ґрунт), яким ратують ся селяни в інших краях, то его трудно у нас завести задля темноти і несолідности людей. Є три роди особистого кредиту (щоб уможливити сплати на поліпшене господарки і продуктивного кредиту селяньского, в роді французского *Credit agricole*, якого у нас зовсім нема). Який рід кредиту надає ся до наших відносин, треба перше добре розслідити і потім завести організацію кредиту. Організація на лад Райфайзенівских кас у нас не придасть ся, бо нарід темний — і несолідний. — Годі робити касирами злодів, або людей, що на касах роблять власні інтереси. Є виправді люди, от як дідич Грігорча в Сторожинці, що знаменито провадять касу задаткову, але то винятки. В Тироли розвивають ся Райфайзенівскі каси знаменито, але в нас не розвивались би. Там іде організація з доду до гори; у нас мусить діяти ся противно (зовсім справедливо!) Доконче потрібно, щоби сею справою заняв ся енергічно відді краєвий. Треба би сотворити фонд, з котрого нарід діставав би позички на ріжні цілі. Як той фонд зложити — і як его адмініструвати — се его річ.

Возьмім приклад як в Баварії помагають рільникам. Позволили їм платити податок натураліями, збіжем, картоплями і т. п. Правительство відступає ті продукти войску, а рільник продає так без посередників баринівників. Чому би в нас такого не завести?

Відтак треба би урядити в Чернівцях склади (магазини), де можна би збіже продавати або складати. В Тироли они показали ся дуже користними; не потрібно посередників і кредит можна дістати.

І інші ради нашлись би. Дятого треба би скликати анкету для наради над господарськими і суспільними відносинами Буковини. Там би такі річі розбирало ся.

Др. Рошман поставив таке внесенє в справі анкети і то внесенє прийнято.

КРЕТА.

Крета то один з найбогатших і найкрасших островів середземного моря, а рішучо найбогатший зі всіх островів у західній частині того моря. Більше як від двіста літ зникають ті багатства під немічною, а навіть що гірше, шкідливою, турецькою адміністрацією. Колись в мрачній старині була Крета колискою європейської цивілізації, що звідси зразу через Греків, потім

через Римлянів перейшла на середню і північну околицю нашої частини світа. Хороша була колискою Крета, а нині тільки се лишило ся з її краси, чого рука людська не може знищити.

З вершка гори Іди, що тепер називає ся Псілоріті, погляньмо на вид острова. Сей верх високий на 2.400 понад уровень моря. Вид з него прегарний. Від півночі вздовж берега, довгого коло 200 кілометрів розлягли ся хороші долини. Ту розеліли ся найважливіші міста Крети: Кандія, Ретимно, Каней. Кожда з них числить понад 10000 мешканців. Інші суть менчі. Столицею острова є Кандія, (від неї дають також назву цілому острову) а над нею підносить ся сильна твердиня Меґалокастро „великий замок.“ Ту находять ся головні, турецькі сили, ту впали перші вистріли з грецького корабля „Міавдіс“, що не дозволив перевезти турецьких жовнірів з „Великого Замку“ до Каней. А власне в Каней зачали ся послідні розрухи: магомедани вигнали звідси християн, а они зосмотрили ся в оруже і муніцію, та приступили формальний штурм до міста. Тепер заняв Каней, яко головну пристань острова, відділ війська європейских держав, зложений з ріжних народностей.

Напротив Каней на полудневім побережю находить ся місто Сьакія. Тут був від давен давна головний захист опору против турецької власти. Мешканці міста, названі Сьакіотами, удержали через цілі два послідні віки свої давні урядження, а тільки разів хотіли їх Турки покорити під свое ярмо, уткнули в ліси, недоступні для Турків і крили ся там. Межи Сьакіотами перемовили ся спомини давних часів і давним звичаєм переходили з вітця на сина в виді безчисленних дум історичних і приказок. Може колись збере їх разом який грецький народний поет і як новий Гомер злучить їх в одну величаву цілість. Може колись перейде буря, що від соток літ шалє на тім острові і вітер притихне і спокій прийде. Але заким так стане ся, потечуть ще потоки грецької і — турецької крові.

Чи дійсно стануть ділом ті мрії Греції, чи се, що через два віки нищила бісурманська власть, знов віджне в повних силах і розцьвіті? Завчасу було би тепер пророкувати, запевняти або перечити. Однак се певна річ, що Греція будить ся тепер до нового життя і перебуває одну з тих діб в життю народів, що в їх історії творять жерело славної будучности, або початок цілковитої загибелі.

Цілий нарід грецький з своим королем на чолі повстав до війни против Туреччини за своїх Кретенських братів. Европа вручила спільну ноту грецькому королеви і султанови турецькому, щоби наклонити обі сторони до мира. Що той зазив, хотів виданий з поважним заміром і під загрозою найострійших примусових способів, односторонньо всіма європейскими великими державами — не викличе пожаданого ефекту, се вже тепер певна річ. Виправді Греція не дала ще

відповіді, лишає єї до послідного дня назначеного шестидневного терміну, але она буде, як не впрост заперечуючою, то виминаючою. Вирочім на відповіді не залежить: не пора тепер на війну словами, коли Греція зброїть ся вся до борби на жите і смерть. Сам король мав виразити ся, що ноги держав не роблять вже вражіння на виході. Греки возьмуть собі примір з великої порти, що тільки літ відповідала на всі поти європейских держав або мовчанем, або викрутками або впрост суперечними ділами. Греція хоче видіти, як Европа поступить против неї, коли Туреччині цуєкала все тільки літ безкарно.

Грецька фльота має опустити кретенські води, за те військо грецьке з Крети не уступить. Про організацію повстанців доносять з Каней: Повстанці поділені на шість ватаг не однако сильних; розставлені они в різних місцях західної частини Крети, і кожда має свого ватажка, але на чолі всіх ватаг стоїть головний начальник. Найсильніший є відділ, що стоїть коло Каней, той, що на него стріляли з європейских кораблів; він числить 2.300 людей і має дві пушки. Інші відділи числять по 800—2000 людей. Всіх разом є около 12.500; мають они 8 пушок і дві мітрайлези. Полковник Васос має 6.000 людей; він доводить тепер також відділом повстанців, що находить ся коло Каней. Повстанці мають ріжні карабіни і по 400—450 набоїв.

До того має полковник Васос під собою регулярне грецьке військо. Ті сили военні вистарчають зовсім, по гадці грецького правительства, для оборони Крети, бо там спмагають їх ще і неприступний дуже, гористий терен та одушевлене всего кретенського християньского населення. Греція звертає тепер свою цілу увагу на північну границю і громадить військо в Тесалії, щоби в кожній хвилі готова була власти до Македонії, де вже чекають тільки на даний знак охочі до повстання християни. Резерви з р. 1888, 1889, 1890 і 1891 покликани під зброю. Армія грецька виносить тепер до 100.000 війська. Грецька фльота концентрує ся на північно-західнім побережю Тесалії, щоби в данім разі, перешкаджати перевіз турецьких війск.

Так само зброїть ся і Туреччина. Порта дала вже відповідь на ноту держав, розуміє ся, приняла все те до відомости, що для неї корисне, іменно запевнене ненарушимости Туреччини і старання держав в тій цілі та згодила ся в засаді на автономію Крети, очікуючи дальших переговорів. Але зброєне іде своєю дорогою. Дуже запушену і знищену турецьку флоту направляють як найскорше, арнаутским башибозукам роздають оруже, перевозять частину армії, що має винести 180.000 жовнірів, до Македонії (вчера донесли телеграми про 440 вагонів війська) а султан замовив вже навіть у фірми Сіменса і Галшке великий засіб телеграфічного дроту разом з потрібними приборами, що-

ним листем і всеякою иншою нечистотою. Кілька качок жидівских роскошувало ся в тім болоті.

— Ну-ну, — замітив Дзюбинський — не дай Боже у вас слабости то похоронів будете мати досить.

— Якось то буде — втихомирював війт боязливого урядника. — Розуміє ся, порядки скажу зробити... Староство казало.

Прийшла громадска старшина. Довідали ся, за чим Дзюбинський приїхав, і розповіли ему подробиці нещастя в селі. Урядник побалакав ще хвилинку з радними, умовив ся з ними, що за годину піде з ними оглянути шкоду в селі, а тимчасом пішов до двора. На відході Славко звернув его увагу на те, що варто би ще послухати наради над холерою. Іменно писар, низенький з хитрими очима, чемненський аж до самопониження чоловік, наставляв на те, аби вже раз полагодити справу з холерою. Староство казало се і те зробити! буде карати! треба слухати, треба радити! — Але Дзюбинський не мав часу і, попрощавши ся із

Славком, пішов до двора. Славко остав ся; вся старшина знала его добре і як свого не соромила ся та радила свобідно. А нарада та відбула ся незвичайно цікаво і весело.

Війт повідомив старшину, що в шопі має вже яптику, бочку квасу для хорих на випадок. Один радний подав раду, піти подивити ся на ту яптику, і всі зібрані пішли до шопи.

— Ов, якже чути погано, як догось не догось, мара знає що! — замітив сей радний, підійшовши до бочки.

— Та во! тільки мені обійсте заповітрило! — нарікав війт.

— Якже-ж его уживати, того лікарства?

— А нам по що се знати? — відповів другий радний. — Пан Біг ласкав, відверне слабість на лісі, на гори, а ми то потім виллемо де, та най хроби в землі потрують ся.

— Ба, але староство... — перебивав заєдно писар — казало шпиталь заложити,

призначити прислугу до шпиталю, все приготувати завчасу.

— Що там староство! Гірше було би, як би слабість пішла на худобу.

— Як же так? — спитав Славко здивований. — У вас люди менше вартні, як худоба?

— Та що люди? — говорив радний, дивуючись знов Славкови, що той сего не розуміє. — Вмре мені жінка, можу другу дістати ще й з вином; помре мені дитина, дасть Бог другу; помре старий тато — ну, годіж людям вічно жити — але згине мені кінь або корова, тоді я бідний, того мені не зверне ніхто. Так-так, паничу, аби-сьте знали...

Славко тільки здвигав мовчки плечима на таку мову...

Старшина вийшла з яптики і сіла під шопію. Всі задумали ся; лише війтів свояк, також Костишин, Андрій усміхав ся значучо.

— Знаєте що? — зачав він. — Адже Дуткова хата на вигоні пуста?

би получить телеграфом будуче поле борби з Царгородом.

Так отже стоїмо перед неминучим небезпеченством війни на виході. Які наслідки викличе она в процій Европі, годі тепер сказати, однак се майже певне, що при першій відгомні війнової трубки розпаде ся дотеперішній „європейський концерт“ і держави стануть за і против Греції — як їм диктують їх власні інтереси на виході.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8-го марта 1897.

По німецки. В суботу відбув ся, як заповіли місцеві газети, відчит краєвсго инспектора др. Кароля Тумліража в буковинській філії „Загального товариства для німецького язика.“ Виділ товариства назначив в тій цілі місце збору в другорядній реставрації і там при пиві около сорок осіб, панів і панів, між котрими було кілька університетських професорів, слухали дуже займаючого викладу про „віру в духи у Германів.“ Такий практичний спосіб уряджування відчитів повинен би і у нас приймати ся, як би в нас не було тільки руских аристократів!

Новий парламент не лише своїм складом, але і внішнім видом викаже в дни отворення, 27. марта значну різницю від попереднього. Число послів збільшить ся з 353 на 425. Столярі і танцери заняті тепер коло реконструкції салі, щоби зискати 72 місць для нових послів. В тій цілі цілі кольони лав посольських посунуть ся більше в долину, позад них прийде новийряд фотелів, за кожною з 12 колон прийде пять місць. Позіеталі 12 фотелів займуть свободні простори серед теперішних місць посольських. В той спосіб свободне місце перед лавою міністрів, на долині, сильно звужить ся, і треба було обрізати острі канти міністерських пульнітів, щоби уможливити комунікацію. Також і урядженя в гардеробах на річи, парасолі і т. д. нових послів доповнено о відповідне число.

Уневажнене мандатів посольських. Сойм краєвий в Інсбруку уневажнив мандати посольські італійських послів, що не приходили на засідання нарад соймових.

Гумористика. Кого з Русинів не тішить кожний крок наперед в розвою нашого народу, кому не дорогий кожний успіх в нашім національнім відродженю? Так ні, в новині „Підрізані крила“ подають *Бук, Відомости* ложні вісти про *Буковину*, про *Руску друкарню* про *Руску касу* і тішать ся правдивою диявольською радістю з їх видуманого упадку. Через своїх ре-

портерів довідують ся *Бук, Відомости*, що др. Смаль-Стоцкый має заснувати тиждєну політичну газету, що має приготувати чесну смерть *Буковині*, котра не має ніби „рації существованія“, бо займає ся літературою а не політикою. Чи *Бук, Відомости* уважають політикою ширене таких ложних видумок? Певно, що до такої політики *Буковина* за добра! Єї гребав уже Гершко Чоп по жидівски, *Дьло* справило їй було вже торік уніятєкий погріб, тепер повоспечений православний редактор гребав по православному — все те пустяки, бо ані одно жидівско-уніятєко-православне пророцтво що-до нашої газети не сповнило ся. Сьмішна річ, що люди дають ся таким пророкам „надувати.“

Про нашу співачку-артистку панну Саломею Крушельницку пишуть з Одеси, що оперовий сезон, на який єї там заангажовано, вже скінчив ся, а скінчив ся для нашої землячки з великим успіхом при загальній симпатії публіки. Дня 3. с. м. представлено на єї бенефіє оперу „Отелльо“, в котрій панні Крушельницкій припала роля Дездемони. Оваціям, які урядила їй підчас представлення численно зібрана публіка, не було кінця. При тім дістала она хороші і вельми почесні подарунки: срібну корону з написом „Талановитій артистці“, чудову бранзолету з написом „Славній артистці від земляків“, срібний гравірований, сервіс столовий альбом з написом „Ідеальній Дездемоні“, цвіти, букети і кошики. Підчас коли їй вручали ті подарунки, з салі посинались на сцену білети, найбільше від студентів університету. Не перша се овація і не перший триумф, які збирає по заслузі наша землячка на чу кінї, а тішать они нас тим більше, що панна Крушельницка і серед найкрасшого жнива слави не забуває на свій рідний край та як раз тепер, заповіла що дня 10. с. м. приїде з Одеси до Львова, щоби взяти участь в народнім святі — в концертї устроюванім в честь Т. Шевченка.

Соц королеви. На однім з льондонських двірців приключила ся тими днями цікава пригода. Королева Вікторія повергала осібним поїздом з подорожи а на двірці зібрало ся багато знаменитих личностей, щоби єї повитати. Тимчасом замість королевої висунула через двері голову придворна дама і з пальцем на устах шепнула: „пет, пет, королева спить!“ Радісні облички замінили ся нагло в тихий шепіт і всюди було лиш чути: пет, пет, королева спить.“ Служба ходила на пальцях а рух на двірці майже утаив. Аж по добрій чверть години старушка — королева збудила ся.

Попит за бараболями. Галицке товариство господарєке оголошує: З причини цілковитого недороду бараболь в більшій часті королівства чєского удала ся тамошна краєва рада культури до галицкого товариства господарєкого з просьбою о поданє певних жерел закупна ба-

раболь до садженя. В наслідок того взиває товариство, щоби більшї продуценти зголошували ся чим скорше до комітету згаданого товариства, подаючи назву відміни бараболь, як також вагову ціну на найближшій залізничій стації.

Хитре обманьство. Перед кількома днями дучила ся в Станіславіві така пригода. До вдови по поборци податковім п. З. зголосив ся дня 1-го с. м. якийсь пан, що представивсь їй яко судовий урядник і показав урядовий акт, котрим приказувало ся пани З. віддати книжочку львівської каси ощадничої на 1000 зр. до судового депозиту, бо ті гроші належали малолітній дочці пані З., над котрою має суд власть опікунчу. Пані З. по смерті мужа віддала справді кілька книжочок каси ощадности до судового депозиту, а предложений незнакомим акт подавав точно особи помершого мужа і спадкоємців і тому видавсь він їй вірним; отже не надумуючи ся віддала мнимому урядникови книжочку, а той поквітувавши, що одержав, відійшов. По хвили почали вдові насувати ся ріжні сумніви, чи справді був то урядник і чи акт був правдивий. Она побігла до суду і там дізвала ся, що стала жертвою якогось хитрого обманця. Вправді п. З. зараз повідомила касу ощадности, аби не виплачувано гроший на книжочку, але обманець пронав без вісти.

Страшний отець. В громадї Доляин під Голомуцом допустив ся зарібник Гайнц звірекого злочину. Він душив свого півтретарічного сина і кидав ним о землю так довго, аж дитина сконала. Мати дитини, котра надбігла в послідній хвили, відтала звірекому вітцєви сокирою два пальці.

Страшний случай. В однім селі повіта тернопільского посесор обшару двірекого, жид, видавши дочку за муж до Відня, — одержав телеграму, що дочка умерла при полозі. По одержаню телеграми померли нагло на серцевий удар жена і молодша дочка рівночасно. Отець з розпуки відобрав собі жите.

Дрібні вісти. В Бистриці коло Станіславова утопив ся господар зі Старого Лиєця Данило Гуменюк разом з возом з конем і веім кунном, коли їхав бродом, а вода прибула. — Ученик 5. гімн. класи в Самборі Островекій застрівив ся дня 4. марта. Смерть наступила зараз. Причиною самоубійства мав бути американський жидинок чи нещаслива любов. — Поспінний поїзд межи Львовом а Краковом переїхав коло Мостиск робітника від електричного трамваю. — Еміль Голуб, африканський подорожний, занедужав тяжко на інфлюенцу. Лікарі мають надію, що подужає. — В суботу вечером доставили убійника Альфонса Граділа до Пешту, де він допустив ся убійства ще перед своїм злочином в Фаворітен у Відни.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 8-го марта 1897 року.

Царгород. Відповідь порти на спільну ноту держав приймає до відомости, що они будуть стеречи ненарушимости Туреччини, а також підириняті міри держав против Атенів і осьвідчає, що в інтересї утриманя мира порти годить ся в засаді на удленє Кретї автономії та очікує на дальші переговори в тім взглядї.

Льондон. Держави застановляють ся тепер над зіставлєними внесєнями адміралів що до правдоподібних кроків супротив Греції і Кретї.

Атени. Відповідь на спільну ноту держав уже уложена радою міністрів і одобрєна королем — єї передадуть завтра послам держав.

Канєа. Адмірали постановили увільнити половених в Селіно Турків навіть силою. Васос одержав інструкції від короля, щоби приготував ся до евентуальної оборони.

— А! таже пуста! — потвердили всі радні.

— То ми з неї шпиталь зробимо — казав той дальше.

— А як Дутка не схоче?

— Чому би не схотів? І так єму пустокою стоїть.

Але треба було доконче спитати самого Дутку. Війт встав і на ціле горло крикнув: — Івасю, Івасю — на! А ходи-но сюди!

Прибіг може десятилітний хлопець з огорода. Єму поручено прикликати Дутку. Заким той прийшов, замітив котрийсь з радних, що Дуткова хата, призначена на шпиталь, страшно вогка і валить ся і вода до неї затікає...

— Е-во! — рішив війт коротко — то тільки так, аби рахувало ся, що є шпиталь. В старостві казали: „Мусить бути і вже!“

Прийшов Дутка, згодили хату на шпиталь за незвичайно низьку ціну.

— Тепер би нам дохтора вибрати — відразу обізвало ся аж двох радних.

— Гм, яптика вже є, шпиталь є, а дохтора нема — промовив війт. — Щож ви на то, брате Андрію!

— Ну, тай хорих нема ще — відповів Андрій.

— Ба, але староство!... — говорив війт своє. — Дохтор мусить бути завчасу.

Кум Андрій Костипин, як Славко замітив, визначував ся поміж своїми товаришами найбільшою вигадливістю і справді заслужив собі на імя радного, бо рішав скоро всякі питання і на все находив раду. І тепер він не довго думав, лиш усьміхнувшись подав раду, щоби на доктора взяти „дурноватого Антошка“. Вже то слово „дурноватий“ зацікавило Славка і він з подивом дивив ся на сьвітлу раду громадєску, коли она засьміяла ся на ціле горло і зовсім пристала на думку кума Андрія.

(Дальше буде).

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

Перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і вєім вірним через Впреосвь. Митр. і Преосвь. Еп. Ординарияти вєїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках протів шкїд огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрови“ можність обезпечувати і виплачувати і найвисші суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ після вєїх можливих комбїнацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористїйшї услїва і видає полїси і квїти в рускїм язїкї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць вкладки до опрочентованя по 5 процент. Івгаранція цілковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тїлько властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отєї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а вєї 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток“

для чемних діточок.

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки“, а по 2 кр. за кожду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини.“

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвїта“, а виконана в літографічнім закладї Андрїя Андрїйчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвїти“ і передплатників „Зор“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвїтї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимєкорше!

Для панів учителїв!

INSPECTIONSBERICHT

є на складї в друкарнї

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Урядник в Чернівцях, з платнею 1600 зр. пошукує

ГОСПОДИНІ

до веденя домашнього господарства. Услїва: щоб була Русинка в віці 25—30 літ.

Зголошувати ся треба листами (фотографія пожадана) — poste restante Чернівці під знаком П. Т. Нр. 11. до кінця марца. На не-принятї оферти відповїди не буде.

2—6

П. Т.

Отєим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостей і публіку, що я перебрав істнуючий досї під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

— (заснований 1812 р.), —

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довїре, оказанє так часто попередній фірмі, і прошу уклїнно, мати те саме довїре на дальше і для мене, при чїм запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о частї замовленя і пишущь з поважанєм

Стефан Гаїна.

Хто хоче мати добру і дешево

МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Новї продаю дешєвше як вєкди, а употребленї, ще добре удержанї почавши від 20 зр. і то за готовї грошї і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обєлужу Ває по братньому.

З поважанєм

В. Данилевич, машинїст у броварнї Штайнера в Чернівцях, при ул. вєлізничїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

● Прекрасна повість Ольги Кобилянської „Царівна“ вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін, всімки, і коштує лише 1 зр. 20 кр., з пересилкою нерекондованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей. „Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленєм, як і благородною тенденцією визначає ся дуже поміж нашими новїшими повістями.

Купити можна в редакції „Буковини“. Тут також можна дістати оповіданє О. Я. Кониського „В день сьвятої волї“ за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповіданє Т. Гаїна „Перші Зорї“ за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспїшні	особові	міщані		поспїшні	особові	міщані
до Чернівцїв				з Чернівцїв			
3 Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломнї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломнї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яє, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яє, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселицї, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселицї			430 612

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейскї час рїзнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на залїзницї є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкїм 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповїдає Осип Маковей.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.